

Memo: Routekaart – Jeugdhulp, opgroeien en opvoeden in Alphen a/d Rijn

1. Aanleiding

Een aantal Raadsleden heeft op zaterdag 27 maart een door de gemeenteraad georganiseerde hei-ochtend over de jeugdhulp bijgewoond. Eén van de doelen van de bijeenkomst was het verkrijgen van meer inzicht op het thema jeugdhulp, aangezien het op momenten lastig blijft voor de gemeenteraad om grip op dit dossier te hebben. Tijdens de bijeenkomst heeft lector Rob Gilsing van de Haagse Hogeschool de aanwezigen meegenomen in de trends in jeugdhulpgebruik. Daarna is het thema normaliseren en demedicaliseren verder uitgediept, is er stilgestaan bij de noodzaak tot interprofessionele samenwerking en is het belang van lokale duiding verder uitgediept. Na de lezing zijn, in deelsessies, thema's geïdentificeerd die de gemeenteraad in 2021 en 2022 verder wil uitdiepen. Dit memo richt zich op het brede perspectief van opgroeien en opvoeden in Alphen aan den Rijn en doet een viertal voorstellen om grip te krijgen op dit brede perspectief gekoppeld aan een routekaart waarin periodes staan waarin één en ander georganiseerd dient te worden.

2. Opbrengst in vier onderdelen

De opbrengst van de hei-ochtend is in een viertal onderdelen op te splitsen. (1) Ten eerste is er de behoefte om met alle partners die verbonden zijn aan het thema opgroeien te komen tot een gedeelde visie op opgroeien en opvoeden met daarin ankerpunten voor het bieden van ondersteuning bij het alledaags opvoeden en opgroeien en belangrijke principes die gelden wanneer gezinnen en/of jeugdigen meer ondersteuning nodig hebben. (2) Ten tweede is er behoefte om gedurende het traject/contract met een jeugdhulpaanbieder meer zicht en grip te hebben op de voortgang op de gestelde doelen en behaalde resultaten. Ook is er de behoefte om in relatie tot de eerder genoemde visie aanbevelingen op gesignaleerde trends en ontwikkelingen mee te geven aan deze aanbieder en andere maatschappelijke partners. (3) Ten derde wil de gemeenteraad graag in de wijken (datagestuurde) gesprekken voeren met ketenpartners en inwoners over het thema opvoeden en opgroeien en specifiek over het gebruik van jeugdhulp en de eventueel bestaande mismatch in de gemeente en in de wijken. (4) Ten vierde gaat de gemeenteraad de komende twee jaar gebruiken om een vijftal thema's verder uit te diepen via leertafels.

2.1 Visie op opvoeden en opgroeien

Het is van belang om de jeugdhulp in een breder perspectief te bekijken en te organiseren. De gemeentelijke aanpak in combinatie met (keten)partners moet zich richten op gezond en veerkrachtig opgroeien. Jeugdhulp is hierbij het sluitstuk. Waar in het rapport van onderzoeksbureau Rebel ook al geconstateerd werd dat diverse partners in de keten een verschillende visie hebben op de problematiek willen we ons voor de toekomst laten inspireren op het Manifest dat de gemeente Delft heeft opgesteld. Dit manifest is een leidraad met elf uitgangspunten die gezamenlijk de basis vormen voor een duurzame werkwijze rond opvoeden en opgroeien. De gemeente en haar maatschappelijke partners stellen zich in het manifest op als partners van ouders en jeugdigen.

Voorstel: stel een manifest op met maatschappelijke partners die de leidraad vormt voor een gemeenschappelijke duurzame werkwijze rond opvoeden en opgroeien.

- Routekaart: najaar 2021/2022 opstellen van een manifest/visie.

2.2 Aanbevelingen gedurende het traject

Het door het college gevraagde rapport over de samenwerking met de huidige aanbieder GO! Voor Jeugd stelt dat er door het ontbreken van data er geen uitspraak gedaan kan worden over de voortgang van de diverse ambities en doelen. Daarnaast stellen zij dat het op voorhand beperkt mogelijk is een bedrag vast te zetten aangezien de omvang van de populatie volatiel is. Dat vraagt om een knop in het contract om bij te sturen c.q. te corrigeren waar nodig. We willen voorkomen dat

de aanbieder noodgedwongen keuzes maakt vanwege beperkte financiële ruimte (vb. het schrappen van de GO-ambassadeurs in het onderwijs).

Voorstel: organiseer jaarlijks voortgangs- of evaluatiegesprekken waarin wordt gekeken naar de realisatie van de gestelde doelen waarbij de gemeenteraad de mogelijkheid heeft aanbevelingen te doen.

- Routekaart: Organiseer jaarlijks voortgangs- of evaluatiegesprekken in commissieverband.

2.3 Gesprekken in de wijk

Er is een toename in het gebruik van jeugdhulp en daarnaast is er sprake van zogenaamde 'mismatch'. Enerzijds is er een aanzienlijk deel van de kinderen met jeugdhulp die eigenlijk geen serieuze opvoed-/opgroei problemen heeft, en anderzijds krijgt de helft van de kinderen met ernstige opvoed-/opgroei problemen geen jeugdhulp. Daarnaast wordt het gebruik van jeugdhulp beïnvloedt door vele factoren, zoals demografische en sociaaleconomische kenmerken, de aanwezigheid en samenwerking van voorzieningen, fysieke kenmerken en inrichting wijken en buurten en de sociale cohesie en veiligheid in een wijk. Daarom is het relevant om in de wijken op basis van data gesprekken te voeren met maatschappelijke organisaties, zoals verenigingen etc, en inwoners over het verwachte en daadwerkelijke gebruik van jeugdhulp, specifieke kenmerken in de wijk die gebruik van jeugdhulp kunnen verklaren, maar ook inhoudelijk over wat verwachtingen zijn bij jeugdhulp en de duurzame activiteiten rondom opgroeien en opvoeden. Ook kan dan gekeken worden wat er nodig is om de pedagogische civil society te versterken.

Voorstel: organiseer gesprekken over het brede thema opgroeien en opvoeden in de wijken in Alphen aan den Rijn op basis van beschikbare data tussen maatschappelijke partijen en inwoners en betrek hierbij de gemeenteraad.

- Routekaart: Organiseer in 2022 de diverse gesprekken in de wijken.

2.4 Thema's uitdiepen via leertafels

De lezing en de deelsessies van de hei-ochtend van 27 maart hebben een reeks thema's opgeleverd waar de gemeenteraad graag verder over geïnformeerd wil worden en waar inhoudelijke verdieping gewenst is. De geïdentificeerde thema's zijn:

1. Rol en positie ouders
2. Preventie
3. Pedagogisch vs. psychologisch paradigma
4. Onderwijs & jeugdhulp
5. AVG & Privacy

Voorstel: organiseer leertafels op de vijf geïdentificeerde thema's.

- Routekaart: de beschikbare ruimte in 2021 en 2022 gebruiken voor de vijf leertafels.

Bijlagen:

- Presentatie Rob Gilsing 27 maart 2021, hei-ochtend gemeenteraad Alphen aan den Rijn
- Onderzoeksrapport Rebel